

اولان شعرا و مؤرخینک روایاتی کبی اوهمام وظئیات اوزرینه
مبنی دکلدر

علوم سائره صره سنده اشوفن جلیله دائرهر کسک آکلایه جغی
صورتله بعض معلومات نافعه ویرلسی اخص آملز اولدیغی حالده
مجلس والای احکام عدلیه اعضای کرامندن دولتوادهم پاشا
حضرتلری علم مذکورده دائر کشیده سلك سطور بیورمش
اولدقلری بعض اثار معارفنارلرینک مجموعه عاجزانه مزه درجنه
مساعده بیورمشلردر فقط علم ژئولوژینک بالسوهله فهم مزایای
حکمت طبیعیه وکیما و معادن فلزینک بعض مواد اساسیه سنی
بیلکه متوقف اولدیغندن مقصوده شروعدن مقدم
ینه پاشای مشارالیه حضرتلرینک اثرخامدلری اولهرق علوم
مذکوریه متعلق مقدمات لازمدهنک تسطیر وازبارینه مبادرت
قلمشدر (منیف)

(مدخل علم ژئولوژی)

قشر ارضه و عبارت بولندیغی مواد معدنیه و حجریه یه چشم امعان
ایله نظر و ملاحظه اولنسه عداد جنسی و انواعی وبری برلینه
نسبتله وضعلری موجب حیرت و استغراب اوله جغی درکاردر
علم ژئولوژی واسطه سیله حل مراد اولنان مسائل
مشکله الاستخراج مواد مذکوردهنک سبب تنوع لایعدی و احجارک
سبب وضعیتلری نه مقوله قوانین و قواعد تابع بولندقلری
مسئله لریدر علوم طبیعیهنک فروعات عدیده مختلفه سی بینده

مناسباً کثیره و نقاط مشترکه بولنسیله علم مذکورک مبنی اولدیغی علوم سائر ایله مسائل مشکله مذکوره حل واستخراج اولندیغدن علم ژئولوژی مقاصدینه شروعدن اول حکمت طبیعی و علم کیمیا و علم معادن بعض معلومات مجمله اعطاسی مناسب کورلمشدر

علم حکمت طبیعی علم موجودات جمادیه دن بحث ایدوب تغیر و تبدل لرینک قوانین و قواعدینی تتبع واستکناه ایلر و علم مذکور ایله حلی مراد اولنان باشلوجه مسائل اجسام صلبه و اجسام مائیه و اجسام هوائیه نک حقیقت و خواصنی کشف و تحقیق و اجسام مذکوره نک تغیرات و تبدلاتنی بالفعل تحقیق و خارجده تطبیق و حرکاتدن دخی ظهور و حدوث ایدن اثار و حادثاتی تعیین و تدقیق ایلک مسئله لرندن عبارتدر علم کیمیا ایسه اجسامک ترکیب و تحلیلندن بحث ایدوب اصول ترکیبک تابع اولدیغی قوانین و قواعدینی و اجزای مترکبه جسمانییه برلرندن باتفریق ماهیت حقیقت لرینی و ترکیباتنک اسباب محدثنی بیان ایدر علم معادن دخی بر علمدرکه معادنی منفرداً بیان ایدوب احوال و کیفیات متنوعه سندن بحث ایدر

(حکمت طبیعییه)

هر جسم قابل تجزیه اولوب اجزای مترکبه نک قوه ارتباطیه سی درجه مختلفه ده بولندیغدن ناشی اجسام حالات ثلثیه یعنی اجسام صلبه و مائیه و هوائیه منقسمدر معادن و احجارک

اکثریسی متصاب ایسده کړه ارضک سطحی میاه وغازات ایله
 مستور و متجاوز در و اجسام صلبدن بعضیسی حرارته عرض
 اولدقده مایع و بعده هوایه متحول اولدیغی و اجسام مایعه
 دخی صغودقده صویک انجمادی کبی کسب صلابت ایلدیکی
 و بعضاً دخی اجسام هوایه نك اجسام مایهیه تحول و تبدل
 ایتدیکی جمله نك معلوم و مشهودیدر بر جسم مائی و یاخود بر جسم
 صلب غازه متحول اولدقدنصرکه تبرد ایلسه انیقده اولدیغی
 مثلاً قطر ایدرک حالت مایته رجوع ایدر اجسامک حالت غازیته
 تحوللرینه تبخر و حالت غازیتن مایته تحول و رجوعلرینه
 تقطر تسمیه اولنور و لقائلرده اشبو کفیتلر کلیت
 اوزره وقوعبولور

اجسام مذکوره نك کیفیات مخصوصه لری بیانندن اول خواص
 عمومیه لری یعنی اجسامک کافه سی قابل الامتداد و قابل الحركه
 و غیر قابل التافذ و قابل الانقسام و ذومسامات اولدقلری
 و ثقل طبیعی و عطالت خاصه لریله متصف بولندقلری تعریف
 و بیان اولنور شویله که جمیع مکونات ابعاد ثلثه یی جامع بر مکان
 ایله تمیز و متصفدر و بر جسمک احاطه ایلدیکی مکانه اول جسمک
 حجمی تسمیه اولنور و زیزده بیان اولنه جنی و جهله اجسامک
 جمله سی ذومسامات اولوب مسامات خالیه مذکوره دن
 صرف نظر ایله اجزای مترکبه نك جمله سی اعتبار اولنور ایسه
 مجموع مذکوره جسمک جوهری اطلاق اولنور که مساوی حجملرده
 بر جسمک اجزای ماده سنک مقداری یعنی جوهری غیری جسمه
 قیاساً مختلف و غیر مساوی اولور

اجسام ارضیه نك ثقلی می گز ارضه میل و توجه و سقوطی
خاصه سیدر مثلا رمی اولنان حجر سطح ارضه سقوط ایلمر
خاصه مذکوره بر حادئه بسیطه و عادیه کی کوزینور ایسه ده
مسائل مهمه حکیمیه بی انتاج الی یکی واجسام ثقلیه نك حرکت
و سقوط لینه دائر اولان مسائل دخی مسائل هندسیه مثل
قواعد و قوانینه مربوط ایدوکی در کار در بالتجربه اثبات اولندیغی
اوزره بر جسم ثقلی سرعت سقوطی محلك ارتفاعیه تراید ایدوب
لکن بر محلك هوایی تخلیه اولنسه اول محله هر درلو اجسام
مثلا پنبه و ریش طیور کی اجسام خفیفه و تیمور و قورشون کی
اغر جسملر جله سی بر سرعت مساویه ایله سقوط ایدرل و هوا
دخی سقوط ایدن اجسامك وزن لینه نسبتله حجمی هر بقدر
یوك اولور ایسه اولقدر سرعت حائل و مانع اولور

(بیان کثافت) مساوی حجمه مثلا مکعب شکله اوله رق
مختلف الجنس ایکی جسم وزن اولنسه اکثرا وزن لری مختلف بولور
اکابناء بر نك وزنی واحد اعتبار اولوب اجسام سائر نك
وزن لری وزن مذکوره قیاس ایله تعیین اولور و واحد اعتبار
اولنان مقدار جسمك وزنندن هر مقدار ایسه اولقدار
جسمك کثافتی و یا ثقل اضافیه سی تعیین ایلمش اولور و واحد
اولق اوزره درت درجه حرارته بولنان ماء مقطر اخذ اولوب
جیع اجسامك کثافت لری اکا نسبت ایله تقدیر و تعیین اولنشد ر
تعییر دیگرله حجمی مساوی اولان جسملرک جوهر لری بر بردن
زیاده اولوب اشبو زیاده لکه کثافت تسمیه اولنهرق بو تقدیرجه
ذهبك بر قدم مکعبك جوهری صو يك بر قدم مکعبی جوهرندن

اون طقوز کره زیاده اولغله ذهب کشفتنک صو کافتنه
نسبت بر عددک اون طقوز عدده نسبتی کبی اولوب یعنی التونک
ثقلت اضافیه سی اون طقوز اولمش اولور اجسامک ثقلت اضافیه لری
تقد بر ایلک ایچون تعددالات ایجاد اولمش اولوب تعریف و تفصیل لری
علم حکمت طبیعیه کتابلرنده مسطوردر و معدنی لایقیله تشخیص
و بر بردن تفریق و تمیز ایلک ایچون اکثرا ثقلت اضافیه لرنده
مراجعت اولندیغنه مبنی خاصه مزبورده علم معادن کتابلرنده
مفصلا بیان اولنور

هر جسمک کدو طبیعیه قالمسی و حرکت واته تالی و یا خود
حرکتده ایکن سکونته تحولی انجق علل و اسباب طبیعیه دن
نشأت ایلسی خاصه سنه یعنی هر بر جسم کدو نفسنه تأثیره
مقدر اوله میوب جسملرده وقوعبولان تحولات و انفعالاتک جمله سی
قوه خارجیه ایله اولوب هر جسمک بولندیغنی حالده قالمغه میلی
خاصه سنه عطالت اطلاق اولنور مثلا معادن و احجار سکونت
دائمه ده بولوت خارجدن بر قوت و علتک ورود و ظهورینه دکن
حالت مذکورده قالورلر * جمیع اجسام ذومسات اولوب حتی
التون و معادن سائرده دخی بوندن خالی دکدر یعنی اجسامک
عبارت اولدیغنی اجزا بر لرینه تلاصق مطلق ایله متلاصق
اولوب ینارنده مسافات خالیدن عبارت اولان مسامات وارد
بو صورتده هر جسم مسافات ممتله و مسافات خالیدن عبارتدرکه
بالاده بیان اولندیغنی اوزره مسافات ممتله ایله مسافات خالیه مجموعه
جسمک جمعی ویا لکن مسافات ممتله ده یعنی اجزای مرکبه مجموعه
جسمک جوهری سمیه اولنور

تخون و الاستیسیّت خاصه لری دخی اجسامک خواص مشهوره سندن اولوب جسم صلب و یا خود جسم شکنین دیوشول جسمه اطلاق اولور که خارجدن تأثیر ایدن بر قوته اولد قجه مقاومت ایلله و مقاومت مذکوره اول جسمک اجزاسنک بری برلینه درجه قهر لری و قوه ارتباطیه سنه منوط و متوقفدر معلوم اوله که هر درلو اجسامک ال سرت و سختی الماس اولوب بودخی قار بون خالص یعنی فحم خالص اولدیغی معتبردر اجسام لینه بونک عکسی اولوب تصاد منده و یا تواطنده یعنی بر جسم اخرا یله باصلسنده شکل جهتیله تغیر و تبدل ایلر احجارسنک صلابتی لایقوله بیلیمک بو محله لازم اولدیغدن شویله تفصیل اولور که مثلا بر چاقق طاشنک زاویه حاده سی یعنی سیوری کوشدوسی جام اوزرنده کردر لسه مذکور جام چیز یلوب لکن حجر مذکورک برینه بیاض تباشیر استعمال اولنسه جام اوزرنده اگرچه بر خفیف اثر حاصل اولور ایسه ده اثر مزبور سیلند کده محور غائب اولدیغدن چاقق طاشنک صلابت و تخونی تباشیردن زیاده اولدیغه حکم اولور و الماس ایلله تباشیرک بیننده صلابته مختلف نیجه درجات اولوب اجسامک درجه صلابتی بری برینه نسبتله در قوآرس یعنی در التجف طویاز تغیر اولنان ز بر جد هندی ایلله چیز یلوب کندوسی دخی فلسفاتی یعنی پورسلنا طاشنی چیز دیکندن در التجف سرتلکده ز بر جد ایلله فلسفاتی حجری بیننده واقع اولمشدر كذلك ملح قار بون کلس یعنی کرج طاشی ملح فلیو کلس نام طاش ایلله چیز یلوب کندوسی دخی ملح کبریت کلس یعنی الچی معدنی چیز دیکندن مذکور کرج طاشی سرتلکده بوا یکی معدنک صلابت لری

پننده بولمشددر الماسك درجه صلابتی اون و طلق دینلان حجر ك
 صلابتی دخی براعتبار اولنسه سرتلكده بوايكي معدنك پننده
 واقع بعض اجسامك اسامیسی صره سیله زبرده كوسترلمشد

طلق ۱ فلسیات ۶

جبص یعنی الچی ۲ قوارس ۷

ملح قار برن كلس ۳ طوپاز ۸

ملح فلیور كلس ۴ یاقوت ۹

ملح فوسفور كلس ۵ الماس ۱۰

اجسام معدنیهك دخی صلابت اعتباریله اسامیسی بوجمله در
 چلیك تیمور پلاتینه نحاس ككش اتسون توتیا اتمیون
 قلاهی قورشون

جسمك تصادمنده ویا نواطمنده یعنی بر جسم آخرایله باصلمسنده
 شكلی تبدل ایدوب تصادم ووطئك تاثیرندن قورلدیغی كبی
 ینه شكل اولنه رجوع ایدرایسه اول جسمه جسم الاسبقی
 نسیمه اولنور

معادیه مخصوص اولان قوه نظرقید وقوه انجرا ریه وسائر
 بوندن بویله معادس بختنده تعریف اولنه جفتدن بومخلده بیانندن
 صرف نظر اولمشددر (ادهم)

عن اعضای مجلس والا

(بقیه سی صكره)